

Kurz tvůrčího psaní

aneb jak psát hezky česky

**1. díl průvodce
začínajícího spisovatele**

Eva Musilová

Computer Media®
www.computermedia.cz

Obsah

1. Než začnete číst aneb návod k použití.....	11
2. Než začnete psát	15
10 otázek před psaním	16
Vyberte si – slohy čili styly	17
3. Jak se shromáždí a utřídí materiál.....	19
Kolik informací vyhledat?	21
Kde informace hledat?	21
Kde konkrétně budete hledat?	22
K čemu takové třídění bude?	25
4. Osnova.....	27
Takže – jak na osnovu?.....	28
A můžeme začít – úvod.....	28
Co ještě k úvodu poradit?	30
A teď závěr.....	31
5. Rozhodli jste se psát.....	33
6. Čemu se při psaní vyhnout	41
Čím začneme?.....	41
Útočnost a kritičnost.....	42
Přemoudřelost (broukopytlíkovitost)	43
Povšechnost	44
Výsměšnost	45
Prolezlost předsudky.....	46
Přílišný důraz na formu	47
Pseudovědeckost.....	47
Pseudobásnickost.....	48
Křížení stylů.....	48
Přemrštěná košatost (textu nebo vět).....	50
Převtipnělost, přezáhadnělost.....	50
Rádoby úřední jazyk.....	51
Nákaza úředničtinou	52
Popírání členu nebo celé věty.....	55

7. Jazykové jevy všeho druhu	55
Zápor.....	56
Protože x proto, že	56
Dvojité a trojité vazby a spojky	57
Významotvorné dvojice	57
Málo používaný vztažný výraz	58
Přivlastňování.....	58
Alternativy	59
Souřadné spojení větných členů	59
Pětkrát a dost	59
Zásada „svůj k svému“	60
Nej je opravdu nej.....	61
Opakování jména	62
Podstatná jména slovesná	63
Rytmus.....	63
Vybočení z vazby, sprážením vazeb	63
Vybočení z významu	64
Výčet.....	64
Několikový význam	64
Opakování výrazů a spojení.....	65
Řetězení větných členů ve stejném pádě	65
Předložka oddělená vsuvkou.....	66
Číslovky.....	66
Ustálená spojení slov – takzvané idiomy	66
Několik drobnůstek ke grafické úpravě	67
8. Jednotlivosti, které hodně napoví	69
9. Falešná vazba	77
10. Metody ožívování textu aneb jak čtenáře neunudit k smrti	81
Oživte text tím, že zvolíte správná slova.....	83
Oživte text tím, že použijete otázky	87
Oživte text slovy, která mají pěkný tvar	89
Oživte text tím, že si rozšíříte slovní zásobu.....	92
Oživte text ještě jinak.....	94

11. Vlivy angličtiny	99
12. Naučný text	103
Každý správný text začíná úvodem.....	104
Pak plynule napojíme hlavní stať	104
A pak přichází závěr.....	105
Entuziasmus	106
Demonstrace hodnoty	107
Vhodná volba slov	107
Znázornění, příklady	108
13. Když píšete pro děti	109
14. Rozbory.....	111
Vino, muži a zpěv	112
Osmý div světa.....	116
Čokoláda	120
Tajemství oceánu	136
Nepatrný zasvěcení do tajemství moře... ..	136
Major Mikuláš Guljanič.....	140
Březnová válka – východní fronta.....	146
Žraločí svět.....	152
Most s pohnutým osudem.....	164
Amazonští andělé	168
Země skřítků.....	185
Galapágy – říše kladivounů	189
Jurský park ve False Bay	194
Fejeton.....	202
Když jazyk drhne	203
15. Závěrem	205

Než začnete číst aneb návod k použití

Jsou knihy, které přečtete jedním dechem, zhltnete je. Jsou knihy, které prostě přečtete. A jsou knihy, kterými se musíte probrodit, prokoustat. Do té poslední skupiny by měly patřit výhradně učebnice a jiné „těžké“ knihy. Pokud byste se totiž měli brodit a obtížně prokousávat knihou, která vám slibovala zábavu, rozptýlení či umělecký literární zážitek, je jisté, že s tou knihou něco není v pořádku.

Cílem této publikace je pomoci pisateli, když se snaží, aby se jeho dílo zmíněné poslední skupině zdaleka vyhnulo. Aby si jako autor lépe osvojil používání jazyka. Aby se mu nestalo, že hezké a hodnotné myšlenky zaniknou kvůli takové maličkosti, jako je jazyková neobratnost. Aby dokázal zkrotit toho bujného oře, jímž jazyk bezpochyby je, a uměl ke svému prospěchu využít všech možností českého jazyka – a ty jsou nemalé.

jež chci používat, se k němu hodí? Co cílová skupina – jací jsou to čtenáři? Co od díla očekávají? Dokážu jim tato očekávání splnit a tuším, jak se přizpůsobit jejich vkusu a potřebám? Víím, jak budu s ohledem na tento typ čtenářů volit styl. A co slova? Která mám použít, a kterým se raději vyhnout? A především: jaká je hlavní myšlenka, kterou chci čtenáři sdělit (a která mu má po přečtení díla zůstat v mysli)?

Tato poslední otázka je pro někoho možná překvapivá, ale je dobré se nad ní zamyslet. Ono totiž kupodivu vůbec není samozřejmé, že toto autor přesně ví.

Když je všechno podstatné promyšleno, je čas usednout a začít konečně tvořit... Ano – pokud jste pisatel přirozeně geniální anebo člověk, který se spokojí s průměrem. Jenže to vy se asi nespokojíte, když čtete tyto řádky. Takže tu vlastní tvorbu zase ještě na chvíli odložte, obrňte se trpělivostí a pokračujte v přípravných pracích. Je to možná trochu nudné, ale vyplatí se to. Psaní vám pak půjde mnohem líp od ruky. Co je tedy třeba udělat? Dvě praktické věci: vyhledat si pokud možno všechny potřebné informace a sestavit osnovu.

10 otázek před psaním

1. Jaký konkrétní slohový útvar budu vytvářet?
2. Co o tomto útvaru víím – znám jeho specifika?
3. Zním jeho výhody i nevýhody?
4. Víím, které jazykové prostředky se k němu hodí?
5. Pro jakou cílovou skupinu je dílo určeno?
6. Co budou čtenáři od díla očekávat? Dokážu jim tato očekávání splnit a tuším, jak se přizpůsobit jejich vkusu a potřebám?
7. Víím, jaký budu s ohledem na čtenáře volit styl?
8. A co slova? Která mám použít, a kterým se raději vyhnout?
9. Jaká je hlavní myšlenka, kterou chci čtenáři sdělit (a která mu má po přečtení díla zůstat v mysli)?
10. Víím, jak tuto stěžejní myšlenku patřičně zdůraznit?

Kolik informací vyhledat?

Množství bude pokaždé trochu jiné, ale v krátkosti lze říci, že tolik, abyste měli ucelenou představu a byli schopni své údaje doložit, případně obhájit (tedy silou argumentů, nikoli silou hlasu). Zvlášť je-li vaším cílem nejen pobavit nebo něco vysvětlit, ale třeba někoho o něčem přesvědčit či k něčemu podnítit. To pak vyžaduje, abyste čtenáři sdělili důvody, proč je určitá věc právě tak, a abyste mu také předložili přesvědčivé důkazy a doklady pro svá tvrzení.

Při provádění výzkumu a shromažďování informací mějte na mysli, že chcete-li někoho přesvědčit a podnítit k určité změně názoru či k určitému jednání, musíte působit na jeho emoce, musí věc prožít. Hledejte informace, které mají šanci dotknout se srdce. Zařadíte-li do svého textu působivý životní příběh (samozřejmě pravdivý), získali jste velkou devízu.

Pokud v textu navíc ještě chcete vyvrátit něčí mylný názor, potřebujete nejen znát svou „skutečnost“, ale také se důkladně seznámit s názory, postoji a důvody obou stran dané sporné věci. (S tím dále souvisí i ověřená pravda, že uvést pouhé argumenty nestačí – vy je musíte také umět správným způsobem podat. Ale o tom se ještě zmíníme na jiném místě.)

Kde informace hledat?

Obecně platí, že lepší než ke kovářičkovi je jít rovnou ke kováři, čili nejpřesnější informace jsou u zdroje.

Například: Chystáte se psát o hradu a doporučujete ho jako tip na výlet. Budete-li zjišťovat, kolik stojí vstupné a kdy mají otevřeno, dozvíte se v různých publikacích a na různých webových stránkách naprosto různé informace. Knihy o turistice píší každá něco jiného, známý, který tam byl, vám řekne, že mu málem zavřeli před nosem a že to byla hrůza, kolik zaplatil (liší se to od údajů v knížkách), specializované weby informují ještě jinak... A vy můžete buď napsat to, co všechny ty zdroje udávají nejčastěji, nebo uvažovat, kdo to asi bude vědět nejlíp.

Kdo to bude? Přece ten, kdo je přímo tam, na místě, v tomto případě tedy kastelán. Můžete mu buď zavolat (ale asi se nedovoláte, pořád

Povšechnost

Vedoucí vydání nabízí z našeho, tedy redakčního pohledu nejzajímavější zprávy. Pohled na to, co je zajímavé, se samozřejmě různí, proto je to trochu obtížné. Zpravodajství na naší stanici má své dramaturgy a ti mají jasno v tom, co pro posluchače chtějí. Ale také posluchači se různí, jeden má rád to, jiný zase ono, a tak není lehké zavděčit se všem, uspokojit všechny...

A tak byste mohli chodit v kruhu donekonečna. Přitom nebyla řečena jediná věc, která by byla jakkoli nová. To všechno přece každý ví – čili tyto řádky jsou načisto a dokonale zbytečné.

Tato náказа pochází možná od některých politiků a drobných filozofů. Máte-li málo obsahově hodnotného materiálu, málo konkrétních informací, které chcete předat, můžete text natáhnout do značné délky tím, že uplatníte různé výplňkové techniky a budete se zeširoka zaobírat notoricky známými fakty. Výsledek je zaručený: dostanete možná honorář, ale od čtenářů nečekejte žádný nadšený ohlas. Vaše články či knihy nebudou tím, co váš vlastní okruh čtenářů už předem netrpělivě vyhlíží.

Text, který obsahuje jen všeobecná tvrzení, postrádá váhu a autoritu a je nezajímavý. Naproti tomu ideální autor téma do hloubky (a šířky) prozkoumá a čtenáři předloží atraktivní koncentrát nabitý konkrétními, přesnými údaji.

Léčba

Léčba povšechnosti je nasnadě: nenatahujte, nevycpávejte, neopakujte stokrát řečené. A když už to musíte udělat, ať je to jen jednou, z nouze, z donucení.

Výsměšnost

Myslí si, že když se navleče do růžových šatů, bude vypadat mladší a přitažlivější, jenže si neuvědomuje, že kdo chce nosit sladce růžovou, musí na to prostě mít. Jinak vypadá jak přestárlé mimino.

Tohle se bude líbit jen společným nepřítelkyním oné nejmenované dámy, která se tak provinila proti dobrému vkusu. Soudnému člověku se takové hlouposti protiví a nechte je.

S výsměšností je to podobné jako s přemoudřelostí nebo útočností. Kdo má potřebu se vysmívat, s tím něco není v pořádku. Psychologové říkají, že k zesměšňování druhých se často uchylují lidé s nízkým sebevědomím: tím, že druhého jakoby strhnou dolů a pošlapou, cítí se sami být o něco výš.

Pro normálního člověka je společnost takto postižených lidí nepříjemná, obtížná. A logicky tedy i zlomyslný, nactiutrhací a výsměšný text bude vnímán negativně – pokud to tedy opět není vyložený záměr.

Dostala se mi nedávno do ruky reportáž asi dvacetileté dívky, která pár měsíců cestovala sama v cizině poměrně divokým krajem. Reportáž obsahovala zajímavé zážitky, netradiční postřehy a kvalitní fotografie. Přesto celkový dojem z textu nebyl dobrý. Nepůsobil příjemně. Možná nemá dobrý vztah k lidem. O těch, s nimiž se setkala na svých cestách, píše celkem vtipně, ale s pohrdáním, lehkým posměchem, přezíráním. Ona sama vystupuje v reportáži jako žena vzdělaná, inteligentní, civilizovaná a velice odvážná, kdežto lidé, které potkávala (a kteří ji vždy ochotně pohostili, nechali přenocovat, svezli ji, poradili jí) jsou tu vykresleni jako primitivní, ušmudlaní, zaostalí hlupáčci, pro něž to vlastně byla čest, že se s touto skvělou cestovatelkou mohli setkat. Tyto věty v reportáži pochopitelně nenajdete, ale tak lze zhruba popsat, jaký dojem vyvolává její vyprávění jednotlivých epizod.

Léčba

Léčba tohoto neduhu? Stejná jako u přemoudřelosti. Mějte rádi lidi, naučte se úctě k nim, odložte samolibost.

Osmý div světa

Nadřa Klevisová

Milé děti, tráva, jak ji pánbu stvořil, není tady to **(1)**, co vidíte všude kolem. Louka není to **(2)**, co vypadá jako přeschlý kus starého kovalu s podezřelými skvrnami po tajném mejdanu. Vy si myslíte, že tohle, na co se nedá šlápnout bosou nohou a co vám u vody propíchná deku zdřevnatělými stonky, tohle **(3)**, co je polomrtvé a zraňující jako jogínovo lože z hřebíků, je tráva? Byla to tráva. Byla by bývala mohla být.

Jak to máte vědět? Že všude kolem vidíte jen tohle? Že všichni sečou a sečou, spřaženi bludem, že nelze jinak? **(4)** No, to je pravda.

Jenže tráva je to, co v poryvech větru hebce lehá ve vlnách a zase vstává **(5)**. Je to hustá hříva, odjakživa zkracovaná jen dvakrát do roka, hříva **(6)** něžně zvlhlá u kořenů, s kapkami vody na břitech listů po ránu. Louka, to je několik pater stébel, stonků, lodyh, listů, klásků, je to barevné moře s eskadrami včel a letkami motýlů nad tím vlnobitím. **(7)**

- (1) Slůvko *tady* jakoby nemá ve větě žádný větší význam. Tady je ovšem důležité pro pěkný rytmus celé věty, ale hlavně s ním celá věta vyzní úplně jinak, než by vyzněla bez něj. To jedno nenápadné *tady* rázem navodilo dojem, že si paní Klevisová s námi přátelsky povídá a že zrovna stojíme vedle ní na kraji nějakého trávníku. Přirozené užití podobných slůvek vždycky udělá z neosobního článku záležitost naopak velmi osobní.
- (2) Máme tu dvě podobně postavené věty: *Tráva není tady to, co...* a *Louka není to, co...* Takovým opakováním větné stavby věc zdůrazníme, a to tím spíš, že v druhém případě je věta kratší (a tedy údernější).
- (3) Opakuje se zde zájmeno *tohle*. Tím je zajištěno, že dlouhé souvětí je pořád naprosto přehledné. Ale ono takhle použité *tohle* může také navozovat poněkud zlehčující dojem – ještě si můžeme představit, jakým tónem to autorka asi pronesla, jak bezděky pokrčila nosem, když s despektem i soucitem fukla špičkou boty do zakrnělého krajního drnečku.
- (4) Otázky nás vyburcují a zapojí, začneme přemítat „Taky se tak vymlouvám?“, „Taky slýchám podobné odpovědi?“.
- (5) To jsou krásně vybraná slova, která vyburcují naši fantazii! Nic tu není obyčejné, neutrální, sterilní. Takové *porrrrryvy větrrru*. To jsou samé úderné krátké samohlásky spojené s tím drnčivým *r*. A v kontrastu s tím pak krásně vyniknou táhlé dlouhé samohlásky slov *lehá ve vlnách* a *vstává*, a tu vláčnost milé trávy už neruší žádné *r*. Místo něho jsou tu hladivá *l* a *h*.
- (6) Zase opakování podmětu. Takové zopakování zdůrazní každou myšlenku zvlášť a upraví rytmus, a navíc je věta zajímavější, víc navozuje dojem, že zrovna takhle běží autorce hlavou dojmy, myšlenky, pocity. Moc pěkně se to hodí k převážně snivé náladě celého fejetonku.
- (7) Nejprve staccato dvojslabičných slov „samá samohláska“, tím je zajištěna dynamika a dojem „mnohosti“, a pak *moře, eskadry* a *letky* – hojnost a hojnost a pohyb a akce a spousta dějů najednou, každý to přímo vidí, tu rozlehlou prosluněnou louku, tu huňatou travu do pasu.

hořčíku. **Obsahuje (27)** ale i další důležité **látky pro organismus (28)** – draslík, fosfor, vitamin E, proteiny. A nebo železo. Pokud do ní přidáme mléko, přidáváme i vápník a bílkoviny. Bohužel **ovšem (29)** často v takovém případě výrobci přidají i velké množství cukrů.

V čokoládě jsou **ovšem (29)** obsaženy i složky jako kofein či fenyletylamin zvyšující hladinu endorfinů, látek které vyvolávají pocit štěstí. Pomáhají bojovat proti únavě, soustředit se. Tuky dodávají energii. Proto byla čokoláda součástí výbavy amerických vojáků za druhé světové války a není žádným tajemstvím, že ji mají v oblíbě horolezci. V tak malém kousku takový náboj!

Fenyletylamin mimo jiné vylučuje i mozek zamilovaných a i on je na vině toho, (30) že se o zamilovaných říká, že jsou jako zmámení. Přesto byli vědci z univerzity v Sussexu nedávno překvapeni, když při svém experimentu s mileneckými páry zjistili, že pro ně bylo větším požitkem jedení čokolády než polibek! „Přístroje ukázaly, že **reakce mozku intenzivnější a příjemné pocity trvaly (31)** až čtyřnásobně déle než při líbání,“ konstatuje zpráva. Navíc se ukázalo, že **čokoláda působí na obě pohlaví stejně, (32)** i když se obecně uvádí, že má silnější účinky na ženy.

Za nejzáračnější látku, kterou někteří odborníci srovnávají s účinky opiátů, se ale nejčastěji uvádí theobromin. Získat ji lze (33) pouze z kakaových bobů. Povzbuzuje mozek, rozšiřuje cévy, snižuje krevní tlak. Má i lehké močopudné účinky. Theobromin se dříve dokonce užíval k léčbě srdeční nedostatečnosti a astmatu.

- (27) Podmětem převzatým z předchozí věty je tabulka, následující údaje se ale týkají čokolády. Má-li být text hezký, musíte přestylovat obě věty: *V čokoládě je množství hořčiku – v jedné tabulce je ho tolik, že pokryje celodenní potřebu dospělého člověka. Obsahuje...*
- (28) Tyto látky nejsou speciálně určeny pro organismus, jsou prostě v přírodě a pro organismus jsou důležité. Nejde tedy o účel, nýbrž o využití. Proto je třeba změnit slovosled. Zároveň také bude logicky navazovat výčet, který se vztahuje ke slovu látky, nikoli ke slovu organismus: *i další látky důležité pro organismus.*
- (29) Pozorně si po sobě celý text přečtěte, chcete-li se vyhnout nepěknému opakování týchž výrazů.
- (30) 1. Co je ve větě předmětem, to se zpočátku zdá jako podmět: Při čtení prvních slov věty čekáme, co zajímavého ten fenyletylamin dělá, ale pak zjistíme, že on nedělá nic, že jen trpně přijímá to, že je mozkiem vylučován. 2. Samohlásky postavené těsně vedle sebe se většinou špatně vyslovují, proto se je snažíme v textu oddělovat vsunutím dalšího slova nebo výměnou (spojku *i* tak nahrazujeme spojkou *také, rovněž*). Dále, řada jednoslabičných slov působí rušivě, také pokud jde o rytmus. Zde jsou obsaženy obě chyby. 3. *Být na vině* se samozřejmě pojí s 3. pádem. Opravíme proto: *Zjistilo se, že také mozek zamilovaných vylučuje větší množství fenyletylaminu, a proto zamilovaní vypadají, jako by byli neustále trochu omámeni.*
- (31) Slovosled: *intenzivnější reakce mozku.*
- (32) Zde bych přece jen doporučila klasické vyjádření *na osoby obou pohlaví.*
- (33) 1. *Za* se v tomto významu pojí s *považovat* (*považovat za nějaké, označit jako nějaké, jako nějaké se uvádí to a to* – můžeme si vybrat, ale vždy použijeme jen jedno ustálené spojení, nesmíme dobnout do dvou najednou). 2. Srovnávat lze látku a látku, nebo účinky a účinky. Nelze srovnat *látku* (hmotnou) a *účinky* (nehmotné). 3. *Získat ji* – to by tam ovšem nesměl být uveden na rozhodující pozici ten *theobromin*. Oprava? Například: *Jako nejzáračnější látka,*

Odhalte chyby III

A do třetice – hledejte chyby a opravujte je. Hlavně si ale ze všech těch chyb vezměte ponaučení. V nabídnutém „řešení“ si také můžete zvýraznit ty chyby, které vám unikly a které byste někdy pravděpodobně udělali i vy.

BŘEZNOVÁ VÁLKA – VÝCHODNÍ FRONTA

„V noci na 15. března 1939 jsem měl stráž u Černého Arдова. Při ranní kontrole po půlnoci se mi vpředu něco nelíbilo,“ vzpomínal na nejtěžší okamžiky svého života Vincenc Pazinec. „Kamarád dozorce Alois Mitka mi říká: To nic, Vincku, to budou keře. Pro jistotu jsme tam vystřelili světlice a již vidíme, že je zle! Před námi se plížila rojnice ve složení voják – civil, voják – civil. (1) Civilové byli záškodníci Szabadczapatoku. První útok jsme odrazili, ale potom přišel rozkaz ustoupit. Situace byla svízelná, při ústupu nám ale pomohly obrněné vozy naší armády.“

Útok na východní frontě zahájili Maďaři nejpozději – až 15. března. (2) Jako první byla na ráně družstva SOS ve Fancíkovu a Vrbovci. Několik desítek příslušníků SOS nemohlo silnému tlaku a drtivé přesile dlouho vzdorovat. (3) Po boji muže proti muži a bodákovém protiútoky se dali na ústup, ale naštěstí z několik kilometrů vzdálené Sevljuši přijela rotě SOS na pomoc dvě obrněná auta a dva tanky 2. praporu 45. pluku.

- (1) *Ranní kontrola* je vždycky *po půlnoci*. Protože jde o citát, můžeme všechny chyby nechat – ale pokud je autor citátu rozumný a bude stát o opravu, napíšeme například *Při kontrole krátce po půlnoci* nebo *Při kontrole velmi brzy zrána*. I další chyba je součástí citátu, a tady opět upravíme jen po dohodě s autorem. Chybná je formulace *Kamarád dozorce Alois Mitka*: má dva významy. Takže buď přidáme čárky (*kamarád, dozorce Alois Mitka, mi říká x kamarád dozorce, Alois Mitka, mi říká* – ale pak by bylo správnější *Dozorcův kamarád...*), nebo napíšeme *Dozorce Alois Mitka, kamarád, mi říká*, anebo kromě čárek přidáme ještě *můj* (*Můj kamarád, dozorce Alois Mitka, mi říká*). Další nepěkností je použití slova *již* – sem se absolutně nehodí, kamarádi na frontě v takovéhle situaci určitě nemluví jazykem Aloise Jiráska. Vystačme raději s všedním *už*.
- (2) 1. Dvakrát za sebou je použita spojka *ale*.
2. S lidovým rázem mluvy vůbec nekoresponduje napojení věty *při ústupu nám ale pomohly* – v běžné řeči to takto neuslyšíme. Vypadá to skoro, jako by skutečné vyprávění – možná neobratné – někdo upravoval. Je ovšem možné, že je to skutečně autentický záznam a vypravěč byl nadmíru svázán trémou. 3. Není určeno, z jakého celku se vybírá při specifikaci *nejpozději* (Nejpozději ze všech armád? Nebo ze všech front se začali nejpozději angažovat na té východní?).
- (3) 1. Hlavní bolestí celého článku je absolutní nedostatek sloves a dlouhé řetězce neživých slov. Dobře to vynikne při číselném vyjádření struktury věty. Sečtete nedějová slova jdoucí v nepřerušené řadě za sebou, číslo zapište, písmenem S zaznamenejte přítomné činné sloveso (nebo jeho sponu či zvratnou částici), pak opět sečtete nedějová slova v řadě za sebou a zaznamenejte S... Dostanete nelichotivé skóre 2:S:9:S:6, a to ještě použitá slovesa nejsou nijak výrazná. Pokud bychom chtěli článek oživit, muselo by se sloves doplnit několik desítek!
2. Pokus o kontrast: *několik desítek příslušníků x drtivá přesila*. Aby působivý kontrast skutečně vznikl, musela by být přesila početně specifikována, a také by bylo třeba užít kratší vyjádření než čtyřslovné, to je příliš rozmělněné.